EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 13.1.2023
COM(2023) 11 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om gennemførelse af biavlsprogrammerne

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING ... 2

2. METODE ... 3

3. OVERSIGT OVER EU'S BIAVLSSEKTOR ... 4

3.1 Produktion og priser ... 4

3.2 Handel ... 4

4. GENNEMFØRELSEN AF DE NATIONALE BIAVLSPROGRAMMER ... 6

4.1 Retsgrundlag ... 6

4.2 Mål og foranstaltninger ... 6

4.3 EU's bevillinger til de nationale biavlsprogrammer og udnyttelsesraten ... 7

4.4 EU-bidragets fordeling på medlemsstaterne ... 9

4.5 Udgifter pr. type foranstaltning ... 10

5. ANVENDTE METODER TIL BESTEMMELSE AF ANTALLET AF BISTADER ... 12

6. BIAVL I DE STRATEGISKE PLANER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK EFTER 2022 ... 13

7. KONKLUSION ... 15

1. INDLEDNING

Selv om biavlssektoren er lille sammenlignet med andre landbrugssektorer, spiller den en vigtig rolle. Ud over at give honning og andre biavlsprodukter giver den et uvurderligt bidrag til bestøvningen af afgrøder, frugt og anden flora. EU's fælles landbrugspolitik omfatter flere redskaber til støtte for biavlssektoren, herunder de biavlsprogrammer, der er fastsat bestemmelser om i forordning (EU) nr. 1308/2013[1] (den fælles markedsordning).

Ifølge artikel 225, litra a), i forordningen om den fælles markedsordning skal Kommissionen hvert tredje år forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om gennemførelsen af de foranstaltninger vedrørende biavlssektoren, som er fastsat i artikel 55, 56 og 57. Rapporten skal også omfatte den seneste udvikling vedrørende systemer til identifikation af bistader. Denne rapport opfylder kravet i artikel 225, litra a).

Rapporten dækker gennemførelsen af de nationale biavlsprogrammer for perioden 2020-2022, som er udarbejdet for biavlsårene 2020-2022, der går fra 1. august 2019 til 31. juli 2022, og er meddelt til Kommissionen inden den 15. marts 2019. Disse programmer blev efterfølgende ændret i 2021 og forlænget til 31. december 2022, jf. artikel 55, stk. 1, i den fælles markedsordning, som ændret ved overgangsforordningen[2]. Ændringen medførte også en stigning i EU's årlige budgettildeling fra 40 mio. EUR til 60 mio. EUR[3] i 2021. Deres forlængelse muliggør en gnidningsløs overgang fra de nuværende til de kommende interventioner i de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik. Rapporten dækker ikke gennemførelsen i det forlængede biavlsår fra 1. august 2021 til 31. december 2022. Den fuldstændige rapport om gennemførelsen i det forlængede år kan først udarbejdes ved udgangen af 2023, eftersom betalingerne til støttemodtagerne strækker sig indtil den 15. oktober 2023.

Dette er Kommissionens ottende rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af biavlsprogrammerne. Rapporten dækker ikke alle aspekter af biavl, men fokuserer på gennemførelsen af biavlsprogrammerne. Den giver dog et kort overblik over biavlssektoren i EU og information om EU's støtte til biavlssektoren inden for rammerne af de kommende strategiske planer under den fælles landbrugspolitik.

EU har ydet direkte støtte til biavlssektoren siden 1997[4]. Det giver medlemsstaterne mulighed for at udarbejde nationale programmer for deres biavlssektor. Formålet med disse programmer er at

[1] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 af 17. december 2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 671).

[2] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/2220 af 23. december 2020 om visse overgangsbestemmelser vedrørende støtte ydet fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og fra Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) i 2021 og 2022 og om ændring af forordning (EU) nr. 1305/2013, (EU) nr. 1306/2013 og (EU) nr. 1307/2013, for så vidt angår midler og anvendelse i 2021 og 2022, og forordning (EU) nr. 1308/2013, for så vidt angår midler og deres fordeling i 2021 og 2022 (EUT L 437 af 28.12.2020, s. 1).

[3] Rådets forordning (EU, Euratom) 2020/2093 af 17. december 2020 om fastlæggelse af den flerårige finansielle ramme for årene 2021-2027 (EUT L 433I af 22.12.2020, s. 11). Det samlede beløb, der er sat af i den flerårige finansielle ramme til Den Europæiske Garantifond for Landbruget, omfatter en stigning til 60 mio. EUR om året for biavlsprogrammer.

[4] Rådets forordning (EF) nr. 1221/97 af 25. juni 1997 om almindelige regler for anvendelsen af foranstaltninger til forbedring af produktionen og afsætningen af honning (EFT L 173 af 1.7.1997, s. 1).

forbedre de generelle betingelser for produktion og afsætning af biavlsprodukter i form af honning, gelée royale, pollen, propolis og bivoks.

Biavlsprogrammerne medfinansieres af Den Europæiske Union med en sats på 50 % og løber over tre år. Det er frivilligt at deltage i programmerne, men alle medlemsstater har valgt at indføre dem, hvilket understreger medlemsstaternes store interesse og sektorens behov. Fra 2023 vil sektoren fortsat modtage støtte under de obligatoriske biavlsinterventioner, som er en del af de nyligt vedtagne strategiske planer under den fælles landbrugspolitik. Medlemsstaterne kan også øge medfinansieringssatsen fra et minimum på 50 % til et maksimum på 70 %.

2. METODE

Denne rapport er baseret på følgende informationskilder:

- Oplysninger meddelt af medlemsstaterne i henhold til Kommissionens delegerede forordning (EU) 2015/1366 for så vidt angår støtte til biavlssektoren[5], herunder antallet af bistader på deres område.
- Oplysninger meddelt af medlemsstaterne i henhold til Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2015/1368 for så vidt angår støtte til biavlssektoren[6], herunder de årlige gennemførelsesrapporter, der er omhandlet i artikel 10 i nævnte forordning. Disse årlige rapporter indeholder en oversigt over de udgifter, der er afholdt i euro i løbet af biavlsåret, opdelt efter foranstaltning, og resultaterne baseret på resultatindikatorer for hver gennemført foranstaltning. Disse indikatorer er imidlertid ikke harmoniseret på EU-plan, og de er ikke blevet anvendt til at drage konklusioner i forbindelse med denne rapport.
- Data om honningproduktion og international handel med honning fra Eurostat[7], UN Comtrade[8] og De Forenede Nationers Levnedsmiddel- og Landbrugsorganisation (FAO)[9].

Detaljerede tal og oversigtstabeller vedrørende markedet for honning og de nationale biavlsprogrammer findes på Kommissionens europawebsted[10].

[5] Kommissionens delegerede forordning (EU) 2015/1366 af 11. maj 2015 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 for så vidt angår støtte til biavlssektoren (EUT L 211 af 8.8.2015, s. 3).
[6] Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2015/1368 af 6. august 2015 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 for så vidt angår støtte til biavlssektoren (EUT L 211 af 8.8.2015, s. 9).
[7] https://ec.europa.eu/eurostat.
[8] https://comtrade.un.org/.
[9] http://www.fao.org/home/en/.
[10] https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/animals-and-animal-products/animal-products/honey_da.

3. OVERSIGT OVER EU'S BIAVLSSEKTOR

3.1 Produktion og priser

De seneste tilgængelige oplysninger om produktion og priser i EU dækker 2017 og 2018 og blev indberettet af medlemsstaterne i 2019 under deres nationale biavlsprogrammer for perioden 2020-2022. Medlemsstaterne skal indberette lignende markedsoplysninger for 2021 og 2022 i 2023[11].

Produktion

De tal, der er meddelt i 2019 under programmerne for perioden 2020-2022 for 2018, viser, at der var omkring 17,3 mio. bistader hos 615 058 biavlere i EU. Siden da er antallet af bistader steget til 18,9 mio. i 2020 og 20 mio. bistader i 2021. De seneste 2018-oplysninger om antallet af biavlere viser også en væsentlig stigning siden 2016, hvor et antal på 568 194 biavlere blev indberettet for programmerne i perioden 2017-2019. Det skal dog bemærkes, at der hverken findes nogen harmoniseret metode til at definere biavlerne eller til at anslå antallet af biavlere, og derfor afspejler en ændring af dette antal ikke nødvendigvis en generel tendens i sektoren.

I mangel af de produktionstal, der er indberettet af medlemsstaterne siden 2018, og som var medtaget i den foregående rapport fra 17. december 2019[12], bygger denne rapport på oplysninger fra FAO. Ifølge disse oplysninger producerede Den Europæiske Union 217 864 ton honning i 2020, hvilket gjorde EU til den næststørste honningproducent i verden efter Kina, som producerede 458 100 ton. Siden 2018 er EU's produktion faldet med ca. 16 % fra 258 610 ton. EU producerer ikke honning nok til at dække efterspørgslen. I 2020 var EU ca. 60 % selvforsynende[13], dvs. stort set det samme niveau som i 2018. Den største leverandør af importeret honning i 2020 var Ukraine (31 % af importen) efterfulgt af Kina (21 % af importen).

Priser

Ifølge de seneste indberettede oplysninger fra medlemsstaterne for 2018 var gennemsnitsprisen på blomsterhonning i EU 6,46 EUR/kg på produktionsstedet og 3,79 EUR/kg ved salg i løs vægt fra grossister. Priserne på honning svinger meget mellem medlemsstaterne alt efter kvaliteten og salgsstedet. Sammenlignet med de tidligere tal for 2015 har gennemsnitsprisen næsten ikke ændret sig. De gennemsnitlige produktionsomkostninger er imidlertid steget fra 3,21 EUR/kg i 2015 til 3,90 EUR/kg i 2018, hvilket muligvis giver en mindre fortjenstmargen pr. kg produceret honning. Eftersom medlemsstaterne ikke indberetter de honningmængder, der sælges i løs vægt og på produktionsstedet, er det vanskeligt at beregne den heraf følgende fortjenstmargen for producenterne.

3.2 Handel[14]

Import

[11] I henhold til kravene i artikel 15, stk. 3, i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2022/1475 af 6. september 2022 om gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 for så vidt angår evaluering af de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik og fremsendelse af oplysninger med henblik på overvågning og evaluering (EUT L 232 af 7.9.2022, s. 8).

[12] COM_COM(2019)0635_DA.pdf (europa.eu).

[13] Selvforsyningsgrad = EU's produktion/(produktion + import - eksport).

[14] Kilde til handelsoplysninger: Eurostat Comext, https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/statistics.

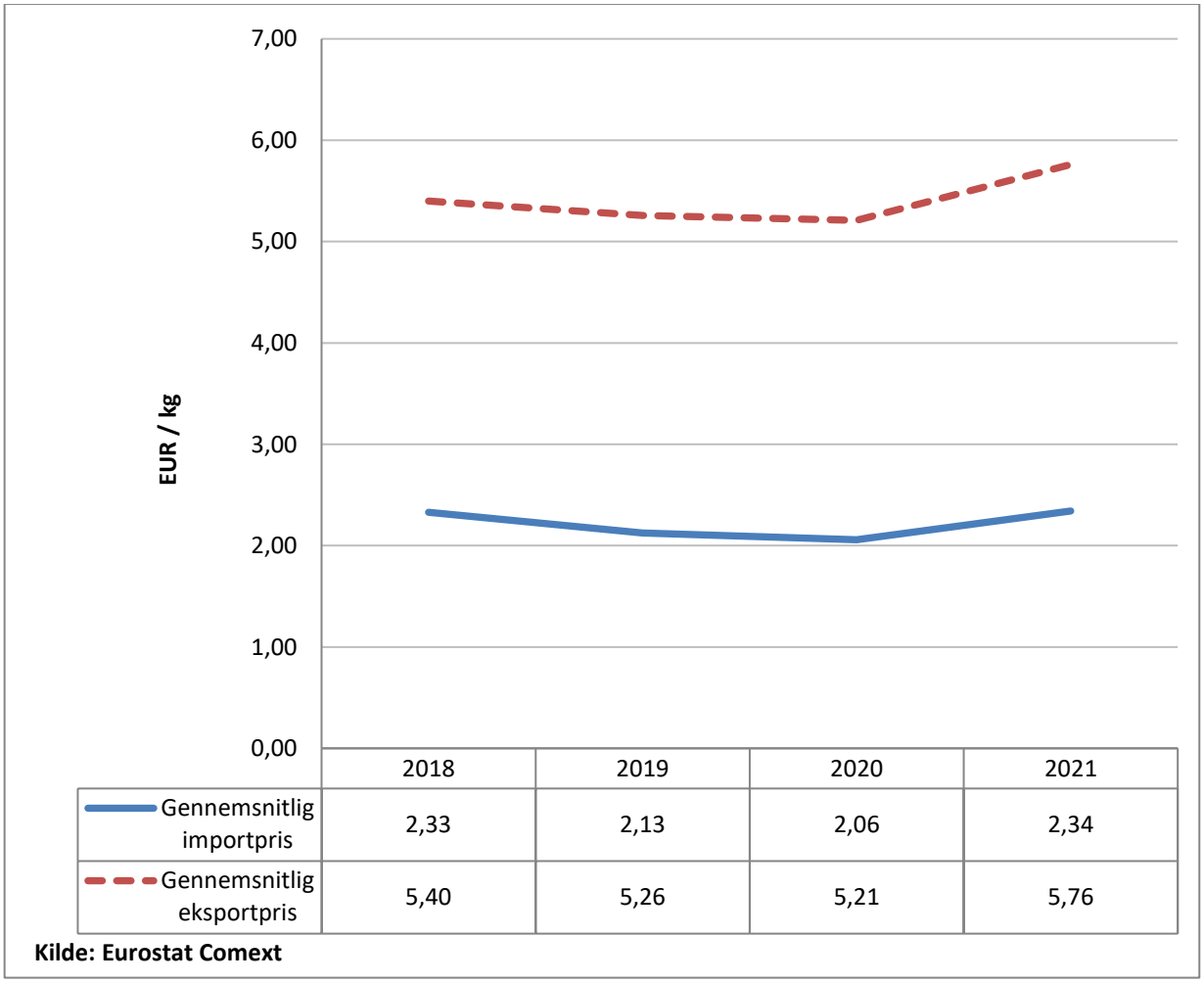
EU er kun 60 % selvforsynende med honning. I 2021 importerede EU 173 403 ton honning til en samlet værdi af 406,1 mio. EUR. EU er den næststørste honningimportør i verden efter Nordamerika, og Ukraine er EU's største leverandør. Siden 2019 er EU's import fra Ukraine steget fra 44 523 ton i 2019 til 53 777 ton i 2021. I samme periode steg også importen fra Kina, som er EU's næststørste leverandør, fra 45 108 til 48 109 ton, mens importen fra den tredje- og fjerdestørste leverandør, Argentina og Mexico, faldt fra henholdsvis 21 269 ton og 18 205 ton i 2019 til 14 396 og 15 486 ton i 2021.

Honning, der importeres fra ikke-EU-lande, er normalt billigere end honning, som produceres i EU, og i 2021 lå den gennemsnitlige importpris på 2,34 EUR/kg.

Eksport

EU's eksporterede mængde er meget lavere end den importerede. I 2021 eksporterede EU 25 421 ton honning til en samlet værdi af 146,4 mio. EUR, hvilket svarer til ca. 15 % af EU's importerede mængde. De vigtigste markeder for honning fra EU er Det Forenede Kongerige, Schweiz, Saudi-Arabien, USA og Japan. I 2021 lå den gennemsnitlige eksportpris på 5,76 EUR/kg.

Figur 1: Gennemsnitspriser på honning importeret til og eksporteret fra EU

	2018	2019	2020	2021
Gennemsnitlig importpris	2,33	2,13	2,06	2,34
Gennemsnitlig eksportpris	5,40	5,26	5,21	5,76

Kilde: Eurostat Comext

4. GENNEMFØRELSEN AF DE NATIONALE BIAVLSPROGRAMMER

4.1 Retsgrundlag

Retsgrundlaget for de nationale biavlsprogrammer for perioden 2020-2022 er artikel 55-57 i forordningen om den fælles markedsordning suppleret med:

- Kommissionens delegerede forordning (EU) 2015/1366, som ændret ved Kommissionens delegerede forordning (EU) 2021/580[15], og
- Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2015/1368, som ændret ved Kommissionens delegerede forordning (EU) 2021/166[16].

Programmerne for biavlsårene 2020-2022 og finansieringen af dem blev godkendt ved Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2019/974 af 12. juni 2019[17]. Disse programmer blev ændret i 2021 med henblik på at forlænge dem til udgangen af 2022 og øge det årlige budget fra 40 mio. EUR til 60 mio. EUR (hvilket repræsenterer EU's bidrag). De ændrede programmer blev vedtaget med Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2021/974 af 9. juni 2021[18].

4.2 Mål og foranstaltninger

Programmerne tager navnlig sigte på at forbedre de generelle forhold for produktion og afsætning af biavlsprodukter i EU. Med reformen af den fælles landbrugspolitik i 2013 indførtes en række ændringer af programmerne med det formål at tilpasse de støtteberettigede foranstaltninger til sektorens behov og sikre en bedre fordeling af EU-midlerne ved at forbedre de metoder, som medlemsstaterne anvender til at anslå antallet af bistader på deres område. De støtteberettigede foranstaltninger i programmerne for perioden 2020-2022 ligger i forlængelse af de samme foranstaltninger, der var tilgængelige i programmerne for perioden 2017-2019, og er beskrevet nedenfor.

a) **Faglig bistand til biavlere og biavlerorganisationer.** Medlemsstaterne anvender denne foranstaltning til at finansiere uddannelse, tilrettelægge kurser og trykke uddannelsesmateriale samt til at indkøbe teknisk udstyr til produktion og primær forarbejdning af honning og yde særlig støtte til unge biavlere.

[15] Kommissionens delegerede forordning (EU) 2021/580 af 1. februar 2021 om ændring af delegeret forordning (EU) 2015/1366 for så vidt angår grundlaget for fordelingen af det finansielle bidrag til biavlssektoren (EUT L 124 af 12.4.2021, s. 1).

[16] Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2021/166 af 10. februar 2021 om ændring af gennemførelsesforordning (EU) 2015/1368 for så vidt angår forlængelsen af de nationale programmer for biavlssektoren (EUT L 48 af 11.2.2021, s. 1).

[17] Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2019/974 af 12. juni 2019 om godkendelse af de nationale programmer til forbedring af produktion og afsætning af biavlsprodukter forelagt af medlemsstaterne i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 (meddelt under nummer C(2019) 4177) (EUT L 157 af 14.6.2019, s. 28).

[18] Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2021/974 af 9. juni 2021 om godkendelse af de ændrede nationale programmer til forbedring af produktion og afsætning af biavlsprodukter forelagt af medlemsstaterne i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 (meddelt under nummer C(2021) 4021) (EUT L 215 af 17.6.2021, s. 37).

b) **Bekæmpelse af skadegørere og bisygdomme, særlig varroasyge.** Denne foranstaltnings anvendelsesområde blev allerede udvidet i det tidligere program, så det omfatter bekæmpelse af ikke blot varroasyge, men også andre skadegørere og bisygdomme, såsom den asiatiske gedehams (*Vespa velutina*) og den lille stadebille (*Aethina tumida*). De fleste programmer har dog fortsat fokus på at bekæmpe varroasyge ved at støtte tiltag til at mindske parasitbelastningen og ved at oplyse biavlerne om nødvendigheden af og metoderne til at bekæmpe varroamiden.

c) **Rationalisering af flytninger af bistader.** Støtte til tiltag for at forenkle flytningen af bistader, f.eks. arbejdet med at identificere bistader og rammer, føre et flytningsregister, investere i materiel og udstyr, der letter flytningen, og kortlægge blomsterarterne.

d) **Foranstaltninger til støtte for laboratorier, der analyserer biavlsprodukter med henblik på at hjælpe biavlere med at markedsføre og øge værdien af deres produkter.** Selv om den hovedsagelig anvendes til at finansiere analyser af honnings fysisk-kemiske egenskaber, dækker denne foranstaltnings anvendelsesområde også andre biavlsprodukter[19] såsom gelée royale, pollen, propolis og bivoks. Disse oplysninger giver biavlerne bedre muligheder for at markedsføre og øge værdien af deres produkter.

e) **Foranstaltninger til genoprettelse af bibestande.** Med denne foranstaltning ydes der støtte til at dække tab af bier og således undgå en nedgang i produktionen. Finansieringen anvendes navnlig til indkøb af bikolonier, dronninger eller nye bistader og til at fremme opdræt af bidronninger, særlig hjemmehørende arter.

f) **Samarbejde med specialorganer om gennemførelsen af programmer for anvendt forskning vedrørende biavl og biavlsprodukter.** Dette giver medlemsstaterne mulighed for at finansiere specifikke forskningsprojekter, der tager sigte på at forbedre biavlen, produktionen eller honningens kvalitet, og at formidle resultaterne af sådanne projekter.

g) **Markedsovervågning.** Med denne støtte finansieres markedsovervågning af biavlsprodukter og priser med sigte på at forbedre produktionsvilkårene og støtte nationale strategier for overvågning af markedet.

h) **Forbedring af produktkvaliteten med henblik på at udnytte produkternes potentiale på markedet.** Med denne foranstaltning finansieres støttetiltag med henblik på at udnytte honnings og andre biavlsprodukters markedspotentiale.

4.3 EU's bevillinger til de nationale biavlsprogrammer og udnyttelsesraten

De EU-midler, der er afsat til biavlssektoren, er blevet forhøjet fra 36 mio. EUR om året for biavlsprogrammerne for perioden 2017-2019 til 40 mio. EUR[20] om året for biavlsprogrammerne for perioden 2020-2022. De blev ændret i 2021 for at forlænge deres varighed og øge budgettildelingen til 60 mio. EUR fra 2021.

[19] De biavlsprodukter, der er omfattet af biavlsprogrammerne, dvs. honning, gelée royale, propolis, pollen og bivoks, er opført i del XXII i bilag I til forordning (EU) nr. 1308/2013.

[20] Samlet EU-bidrag for EU-28, inklusive Det Forenede Kongerige.

EU's bidrag til biavlsprogrammerne svarer til 50 % af de udgifter, som medlemsstaterne har afholdt. For biavlsårene 2020-2022 var der en finansiering på 318,9 mio. EUR[21] til rådighed for de nationale biavlsprogrammer i EU, hvilket er 48 % mere end den finansiering, der var til rådighed for perioden 2017-2019. Halvdelen af dette udgør EU's bidrag, og den anden halvdel er medlemsstaternes medfinansiering.

Selv om finansieringen ikke blev udnyttet fuldt ud, var udnyttelsesraten stadig relativt høj i både 2019 og 2020, men den faldt betydeligt i 2021. Dette fald i udnyttelsesraten i 2021 kan forklares med den væsentlige stigning i budgettildelingen og den noget sene ændring af programmerne for at absorbere disse midler, da dette blev meddelt i marts 2021 og vedtaget i juni 2021. Selv om medlemsstaterne blev underrettet om de kommende ændringer i 2020 og blev opfordret til at udnytte midlerne mest muligt i 2021, havde flere medlemsstater vanskeligt ved at absorbere de øgede midler, navnlig de medlemsstater, der havde modtaget væsentligt flere midler end i 2019. I 2020 var der således 21 medlemsstater, som havde en udnyttelsesrate på 80 % eller derover, og kun 6 havde en udnyttelsesrate på under 80 %, mens der i 2021 kun var 11 medlemsstater, som havde en udnyttelsesrate på 80 % eller derover, og 16 havde en udnyttelsesrate på under 80 %. Tabel 1 indeholder en oversigt over EU-finansieringen og gennemførelsesraten for biavlsprogrammerne i perioden 2020-2022 og i biavlsåret 2019 (for hvilket der ikke var oplysninger tilgængelige, da den sidste rapport blev offentliggjort den 17. december 2019).

Tabel 1: EU-finansiering og gennemførelsesrate for biavlsprogrammer

Tilgængelige EU-midler til	Biavlsåret 2019 Programmerne for perioden 2017-2019	Biavlsåret 2020 Programmerne for perioden 2020-2022	Biavlsåret 2021 Programmerne for perioden 2020-2022	Biavlsåret 2022 Programmerne for perioden 2020-2022	Regnskabsåret 2023 for biavlsinterventioner i forbindelse med de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, januar-oktober 2023
i EUR	36 000 000	39 441 410[22]	60 000 000	60 000 000	60 000 000[23]
EU-midler anvendt af medlemsstaterne i EUR*	33 757 308	35 947 262	46 772 973	Meddeles senest den 31. december 2023	Meddeles senest den 15. juni 2024
Gennemførelsesr	94 %	91 %	78 %		

[21] Samlet beløb for EU-27, eksklusive Det Forenede Kongerige.
[22] EU-bidrag for EU-27, eksklusive Det Forenede Kongerige.
[23] Budgettet for regnskabsåret 2023 kan også anvendes til betaling af foranstaltninger, der er gennemført fra den 1. august 2022 til den 31. december 2022, sådan som det forklares i afsnit 6.

ate					

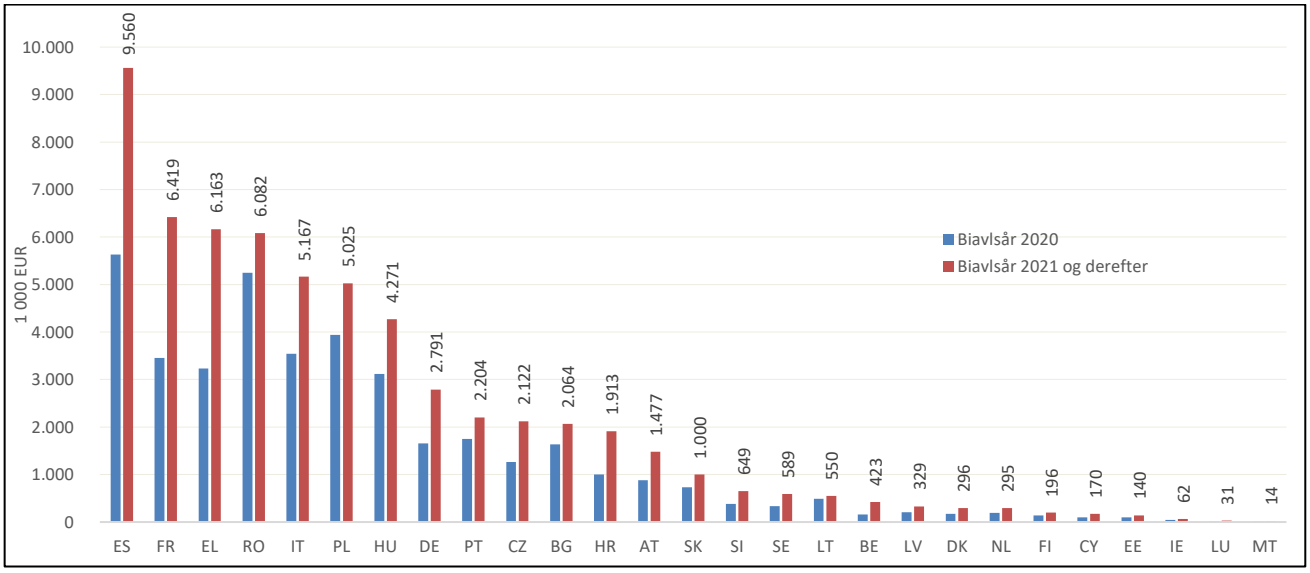
**Kilde: Medlemsstaternes årlige gennemførelsesrapporter, fremsendt i henhold til artikel 10 i forordning (EU) 2015/1368.*

4.4 EU-bidragets fordeling på medlemsstaterne

Bestemmelserne om, hvordan fordelingen af EU-bidraget til biavlsprogrammerne beregnes, jf. artikel 4 i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2015/1366, er baseret på andelen af bistader, som de enkelte medlemsstater, der deltager i programmet, har meddelt Kommissionen, samt et fast minimumsbidrag fra EU på 25 000 EUR pr. program. Hvis en medlemsstat anmoder om mindre EU-støtte, end den er berettiget til i kraft af dens andel af bistader, kan den resterende støtte dog fordeles til andre medlemsstater, som har anmodet om mere end deres teoretiske andel af støtten.

I overensstemmelse med artikel 4 i forordning (EU) 2015/1366 blev tildelingen af EU-midler til biavlsprogrammerne for perioden 2020-2022, som blev meddelt i 2019, foretaget på grundlag af det antal bistader, som medlemsstaterne havde meddelt i 2017 og 2018. Fra 2021 og fremefter blev de øgede EU-bidrag tildelt i overensstemmelse med bilag X til forordningen om strategiske planer under den fælles landbrugspolitik (forordning (EU) 2021/2115)[24]. Disse tildelinger blev beregnet ud fra det antal bistader, som medlemsstaterne meddelte i 2013 i deres biavlsprogrammer for perioden 2014-2016, og justeret efter ansøgningerne om finansiering i programmeringsperioden 2017-2019[25].

Figur 2: EU-bidragets fordeling på medlemsstaterne for biavlsårene 2020-2022

[24] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013 (EUT L 435 af 6.12.2021, s. 1).

[25] Artikel 1 i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2021/580.

Kilde: Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2019/974 (for 2020) og Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2021/974 (for 2021 og 2022).

4.5 Udgifter pr. type foranstaltning

I henhold til artikel 10 i forordning (EU) 2015/1368 skal medlemsstaterne senest den 15. marts hvert år indsende en årlig gennemførelsesrapport for det foregående biavlsår. De første to årlige rapporter, der dækker biavlsårene 2020[26] og 2021[27], blev indsendt i henholdsvis 2021 og 2022. Fordelingen af udgifter pr. type foranstaltning for biavlsåret 2021 fremgår af nedenstående diagram (*figur 3*). Til sammenligning indeholder figur 4 en lignende fordeling pr. type foranstaltning for biavlsåret 2020, som viser, at den samlede fordeling målt i procent var den samme.

I 2021 tegnede to foranstaltninger (**faglig bistand** og **bekæmpelse af skadegørere**) sig for 54 % af de disponible midler. I 2020 var den samlede sats for disse foranstaltninger tæt på 60 %, ligesom i de foregående år. Dette afspejler det fortsatte behov for opkvalificering af biavlerne og investering i biavlsudstyr, som støttes under foranstaltning A (faglig bistand), og biavlspraksis for at bekæmpe sygdomme og skadegørere, hvilket støttes under foranstaltning B (bekæmpelse af skadegørere og bisygdomme).

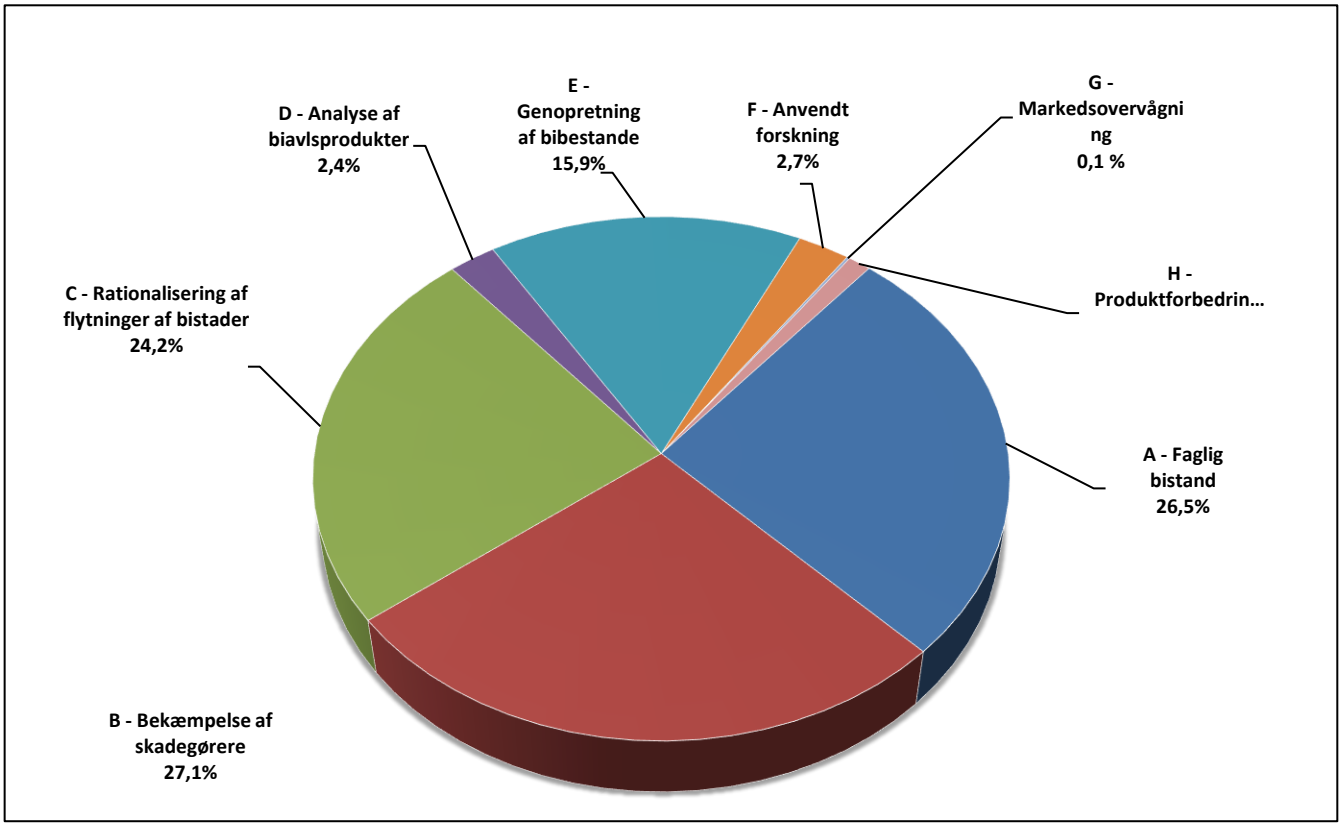
Ligesom i de foregående år var de to næstmest populære foranstaltninger **rationalisering af flytninger af bistader** og **genoprettelse af bibestande**, som tegnede sig for 40 % af de samlede udgifter i alle medlemsstaterne i 2021 og 34 % i 2020. I flere medlemsstater er flytning af bistader en nødvendig praksis for at kunne opfylde biernes næringsbehov i hele biavlssæsonen og for at kunne yde bestøvningstjenester.

Foranstaltninger med henblik på **anvendt forskning** og **analyse af honning** kom ind på femte- og sjettepladsen, hvad angår støtte, idet de modtog 2,7 % og 2,4 % af de disponible midler i 2021.

Foranstaltningerne til støtte for **produktforbedringer** og **markedsovervågning**, som først blev indført i programmet for perioden 2017-2019, modtog tilsammen under 2 % af midlerne i både 2020 og 2021.

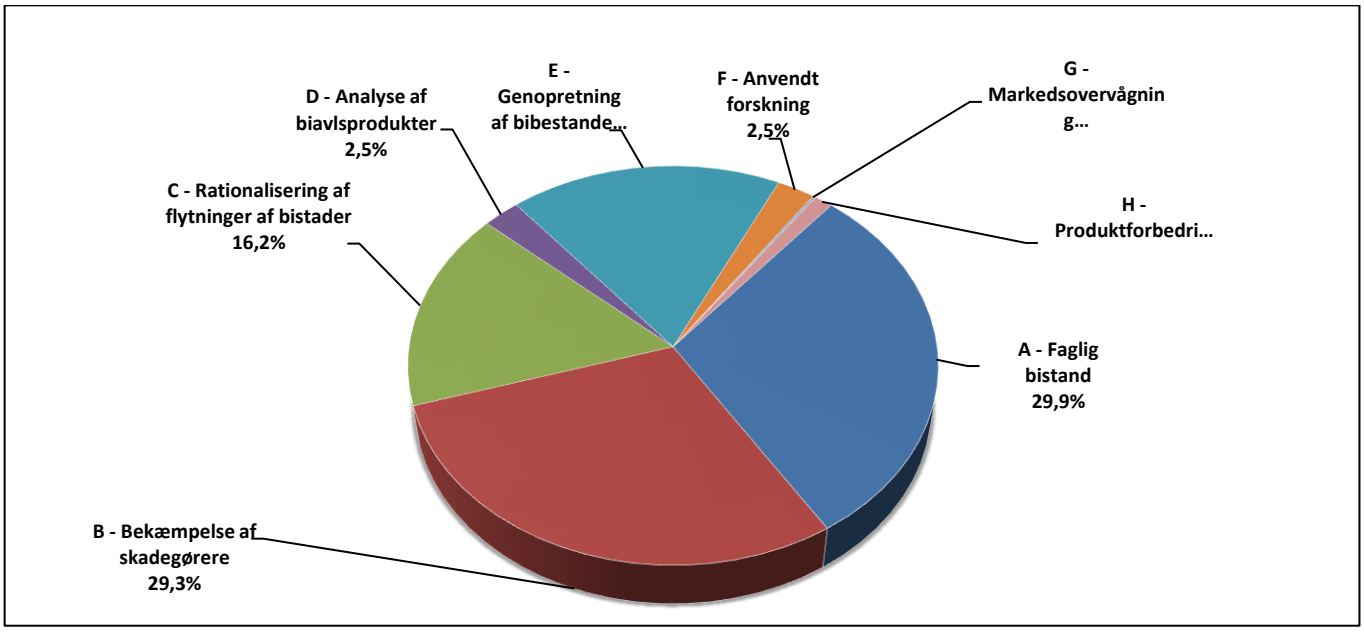
[26] Perioden fra 1. august 2019 til 31. juli 2020.
[27] Perioden fra 1. august 2020 til 31. juli 2021.

Figur 3: Udgifter i procent pr. foranstaltning i biavlsåret 2021

Kilde: Medlemsstaternes årlige gennemførelsesrapport for 2021

Figur 4: Udgifter i procent pr. foranstaltning i biavlsåret 2020

Kilde: Medlemsstaternes årlige gennemførelsesrapport for 2020

5. ANVENDTE METODER TIL BESTEMMELSE AF ANTALLET AF BISTADER

I henhold til artikel 3 i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2015/1366 skal de medlemsstater, der indgiver biavlsprogrammer, fra 2017 hvert år meddele Kommissionen, hvor mange bistader der er klar til indvintring på deres område. Desuden skal medlemsstaterne i henhold til artikel 2 i nævnte forordning have en pålidelig metode til at fastsætte dette antal, som skal beskrives i deres biavlsprogrammer. Denne delegerede forordning blev vedtaget i 2015 på baggrund af de beføjelser, der blev givet i artikel 56, stk. 1, litra b), i den fælles markedsordning, og fastsatte grundlaget for fordelingen af EU's finansielle bidrag til medlemsstaternes biavlsprogrammer ud fra antallet af bistader.

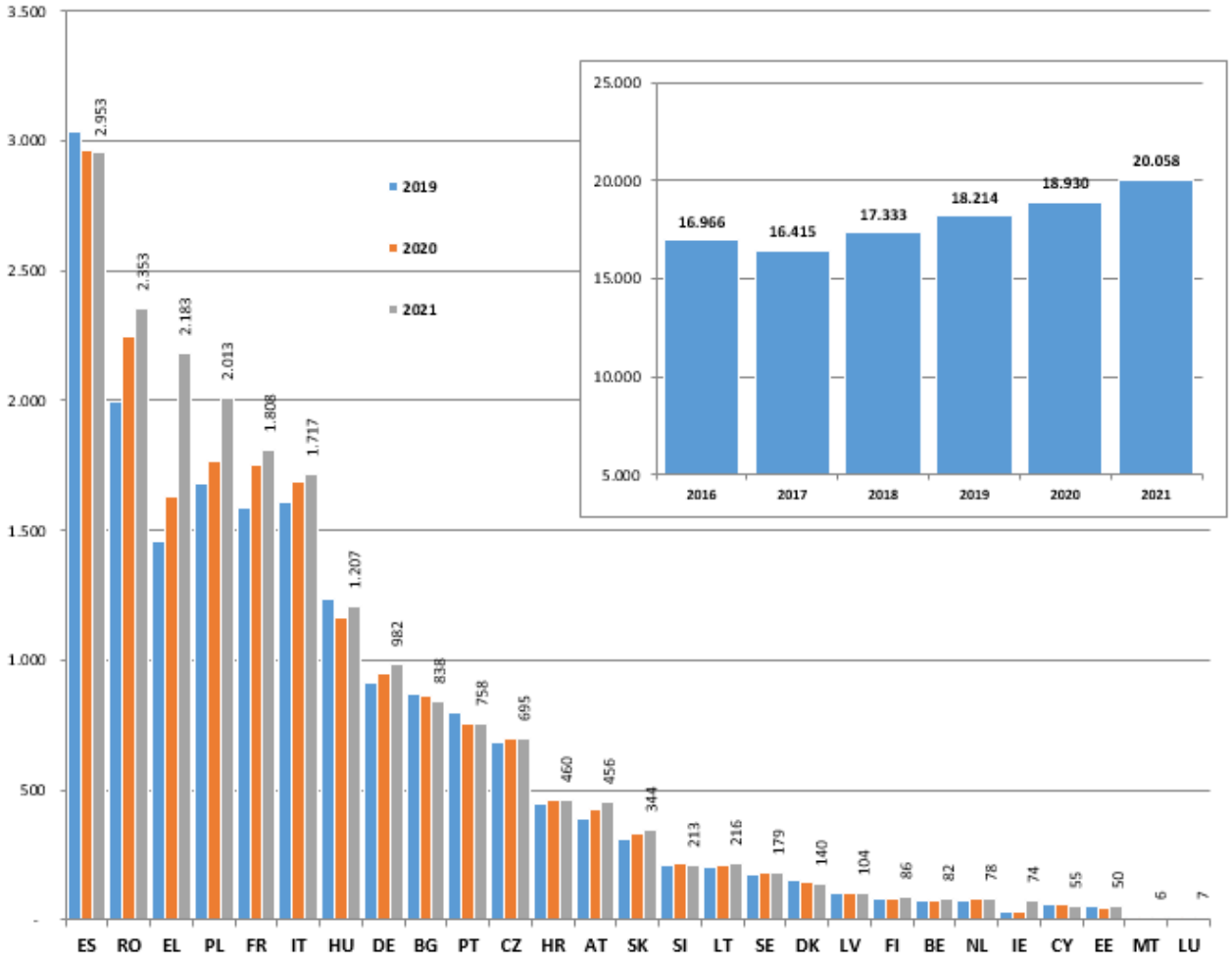
Forordningen fastlagde også en definition af "bistade", nemlig som "... *den enhed, der rummer en honningbifamilie, og som bruges til produktion af honning eller andre biavlsprodukter eller honningbiavlsmateriale, og alle de dele, der er nødvendige for bifamiliens overlevelse*".

Selv om den årlige finansiering til medlemsstaterne i de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik ikke længere vil være baseret på det meddelte antal af bistader, er det stadig vigtigt at kende antallet af bistader i medlemsstaterne. Denne information er nødvendig for at kunne følge udviklingen i sektoren, vurdere støttens virkning og holde de europæiske borgere informeret. I forbindelse med de kommende planer under den fælles landbrugspolitik, jf. artikel 36-38 i forordning (EU) 2022/126[28], skal medlemsstaterne i deres strategiske plan medtage en beskrivelse af en pålidelig metode til beregning af antallet af bistader, der er klar til indvintring, og meddele antallet af bistader senest den 15. juni hvert år. Disse beregningsmetoder, som medlemsstaterne har indberettet både i programmerne for perioden 2020-2022 og i de strategiske planer, fortsætter relativt uændret i forhold til de første indberettede metoder i biavlsprogrammerne for perioden 2017-2019, der er beskrevet i den foregående rapport fra 17. december 2019.

Eftersom der inden anvendelsen af denne delegerede retsakt ikke fandtes nogen harmoniserede bestemmelser om disse aspekter, kan antallet af bistader, der er meddelt før dens anvendelse i 2017, ikke sammenlignes direkte med antallet af bistader, der er meddelt efter den 15. marts 2017. Ikke desto mindre viser den historiske tendens på lang sigt, at antallet af bistader i Den Europæiske Union er steget fra år til år, sådan som det fremgår af figur 5. Denne positive tendens kan ses i næsten alle medlemsstaterne.

[28] Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021 om supplering af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 med yderligere krav vedrørende visse interventionstyper, som medlemsstaterne skal fastsætte bestemmelser om i deres strategiske planer for perioden 2023-2027 i henhold til nævnte forordning, samt regler om andelen af permanente græsarealer med henblik på normen for god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM-norm 1) (EUT L 20 af 31.1.2022, s. 52).

Figur 5: Udviklingen i antallet af bistader i EU (i tusinder)

Kilde: Medlemsstaternes årlige meddelelse af antallet af bistader, der er klar til indvintring på deres område.

6. BIAVL I DE STRATEGISKE PLANER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK EFTER 2022

Fra 2023 vil støtten til biavlssektoren blive ydet via de biavlsinterventioner, der er medtaget i de nationale strategiske planer under den fælles landbrugspolitik. Mens det under den fælles markedsordning var frivilligt for medlemsstaterne at gennemføre biavlsprogrammer, vil de fra 2023 være obligatoriske. At medtage biavl i planerne under den fælles landbrugspolitik vil gøre sektoren mere synlig og sikre, at dens bidrag til den fælles landbrugspolitiks overordnede mål tages i betragtning.

Finansieringen til biavlsinterventioner, jf. bilag X til forordningen om strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, vil forblive uændret fra 2023 til 2025, nemlig 60 mio. EUR pr. regnskabsår.

Budgettet for 2023 vil dække både de biavlsinterventioner, der gennemføres i henhold til de strategiske planer (og betales i perioden fra den 1. januar 2023 til den 15. oktober 2023), og de biavlsforanstaltninger, der gennemføres fra den 1. august 2022 til den 31. december 2022 under de nuværende biavlsprogrammer (og betales i perioden fra den 16. oktober 2022 til den 15. oktober 2023). På samme måde vil finansieringsrammerne for de kommende regnskabsår dække udgifter til biavlsinterventioner, der gennemføres i henhold til de strategiske planer, samt eventuelle resterende udgifter til biavlsforanstaltninger, der gennemføres under de nuværende biavlsprogrammer. En række medlemsstater vil således bruge den finansielle tildeling for 2023 til at betale foranstaltninger, der er gennemført i de sidste 5 måneder af 2022, som angivet i deres strategiske planer. En anden ændring, der er medtaget i de strategiske planer, gør det muligt for medlemsstaterne at øge deres medfinansieringssats fra den obligatoriske minimumssats på 50 % til højst 70 % for at styrke deres budget yderligere. Tre medlemsstater (BG, IT og LU) har valgt at gøre dette, mens de andre fortsætter med den obligatoriske medfinansieringssats på mindst 50 %.

Ved fastlæggelsen af deres biavlsinterventioner for perioden 2023-2027 i den strategiske plan skal medlemsstaterne forfølge mindst én af de specifikke målsætninger for den fælles landbrugspolitik (artikel 6, stk. 1, i forordning (EU) 2021/2115).

Ligesom i de nuværende programmer vil der blive ydet støtte til biavl gennem en række interventioner, der fastlægges af medlemsstaterne i samarbejde med repræsentanter for organisationer på biavlsområdet. Medlemsstaterne kan vælge mellem de syv interventionstyper i artikel 55 i forordning (EU) 2021/2115, som er angivet nedenfor, og som overføres fra tidligere foranstaltninger under forordningen om den fælles markedsordning og udvider anvendelsesområdet for den ydede støtte yderligere. Det drejer sig om:

a) rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse, oplysninger og udveksling af bedste praksis, herunder gennem netværkssamarbejde, til biavlere og biavlerorganisationer

b) investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner, herunder til støtte for:

i) bekæmpelse af skadegørere og bisygdomme, særlig varroasyge
ii) forebyggelse af skader forårsaget af ugunstige vejrforhold og fremme af udviklingen og brugen af forvaltningspraksis, der er tilpasset de ændrede klimaforhold
iii) genoprettelse af bistaderne i Unionen, herunder biavl
iv) rationalisering af flytninger af bistader

c) aktioner til støtte for laboratorier, der analyserer biavlsprodukter, bitab eller produktivitetsfald og stoffer, som muligvis er giftige for bier

d) aktioner til bevarelse eller forøgelse af det eksisterende antal bistader i Unionen, herunder biavl

e) samarbejde med specialorganer om gennemførelsen af programmer for forskning vedrørende biavl og biavlsprodukter

f) salgsfremstød, kommunikation og markedsføring, herunder markedsovervågningsaktioner og aktiviteter med henblik på navnlig at øge forbrugernes viden om kvaliteten af biavlsprodukter

g) aktioner til forbedring af produktkvaliteten.

7. KONKLUSION

Vigtigheden af at støtte biavlssektoren anerkendes af alle i EU, lige fra EU-institutionerne og de nationale og regionale myndigheder til den brede offentlighed. Selv om biavlsprogrammerne var frivillige, har alle medlemsstater i de seneste år gennemført biavlsprogrammer i tæt samarbejde med sektoren og dens repræsentanter. Ved at medtage støtten til biavl som en obligatorisk komponent for alle medlemsstater i de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik understreger man sektorens betydning yderligere og anerkender dens bidrag til den fælles landbrugspolitiks specifikke målsætninger, navnlig med hensyn til at øge biodiversiteten og bevare levesteder. Man anerkender også den værdifulde støtte, der ydes gennem disse programmer, når det gælder om at tackle de stadig større udfordringer inden for biavl, som forværres af klimaændringerne.

Rækken af foranstaltninger er blevet større i årenes løb, navnlig med de seneste interventionstyper, der blev indført med forordningen om strategiske planer under den fælles landbrugspolitik. Disse interventioner udvider og forbedrer de tidligere foranstaltninger og giver et bredere anvendelsesområde for mulige tiltag for at opfylde sektorens behov i alle medlemsstater. Hertil kommer, at den væsentlige stigning i finansieringen siden 2021 og medlemsstaternes mulighed for at øge deres nationale medfinansiering bør tilvejebringe de ressourcer, der er nødvendige for, at sektoren kan forbedre produktionen og afsætningen af biavlsprodukter og samtidig imødekomme biavlernes forskellige behov i hele EU. Dette lover godt for den fortsat høje udnyttelse af de disponible midler i alle medlemsstaterne.

En god indikator for disse programmers positive indvirkning på sektoren er antallet af bistader, som fortsætter med at stige fra år til år. Dette ledsages dog ikke altid af en stigning i produktionen, som bl.a. er stærkt afhængig af vejrforholdene. Sektorens samlede rentabilitet er også afhængig af, at biavlerne får en rimelig pris for deres produkter. Gennemsnitspriserne på honning i EU er ikke steget så meget med årene, mens produktionsomkostningerne fortsætter med at stige, og importpriserne falder. Hvis de mange udfordringer skal overvindes, kræver det en fælles indsats fra alle parters side. Dette understreger nødvendigheden af, at der fortsat ydes støtte til sektoren, navnlig i betragtning af den uvurderlige rolle, som bierne spiller for landbruget og miljøet.